

**OBLICZA ARCHIWÓW
I WSPÓŁCZESNE WYZWANIA
ARCHIWISTYKI**

Studia archiwistyczne

**OBLICZA ARCHIWÓW
I WSPÓŁCZESNE WYZWANIA
ARCHIWISTYKI**

Studia archiwistyczne

Redakcja naukowa:

**Piotr A. Czyż
Dariusz Magier**

Siedlce 2019

Redakcja naukowa: mgr Piotr A. Czyż
dr hab. Dariusz Magier, prof. uczelni
Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach
Wydział Nauk Humanistycznych

Recenzent: dr hab. Artur Górak
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Tłumaczenie streszczeń na jęz. angielski: Anna Orłowska

Projekt okładki: Przemysław Tytus Krupski

Komitet Wydawniczy: Andrzej Barczak, Eugeniusz Cieślak, Janina Florczykiewicz (przewodnicząca), Jerzy Georgica, Beata Jakubik, Jarosław Kardas, Wojciech Kolanowski, Joanna Kuć, Agnieszka Prusińska, Sławomir Sobieraj, Jacek Sosnowski, Maria Starnawska, Ewa Wójcik, Waldemar Wysocki

© Copyright by Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Siedlce 2019

Żaden fragment tej publikacji nie może być reprodukowany, umieszczany w systemach przechowywania informacji lub przekazywany w jakiegokolwiek formie – elektronicznej, mechanicznej, fotokopii czy innych reprodukcji – bez zgody posiadacza praw autorskich.

ISBN 978-83-7051-972-8

Wydawnictwo Naukowe
Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach
www.wydawnictwo-naukowe.uph.edu.pl
08-110 Siedlce, ul. Żytnia 17/19, tel. 25 643 15 20
Ark. wyd. 14.1. Ark. druk. 22.1.

Druk i oprawa: EXDRUK Spółka Cywilna, Włocławek

Spis treści

Piotr A. Czyż, Dariusz Magier <i>Wstęp</i>	7
Dariusz Magier <i>Skąd przychodzi i dokąd zmierza siedlecka archiwistyka?</i>	9
Waldemar Chorążyczewski <i>O zbliżeniu bibliotek i archiwów w związku z pełnieniem przez nie funkcji naukowej</i>	21
Piotr A. Czyż <i>Archiwistyka w muzealnictwie</i>	43
Bartosz Drzewiecki <i>Realizacja funkcji archiwalnych w połowie XX wieku w świetle korespondencji zachowanej w spuściznach Włodzimierza Budki i Adama Kamińskiego</i>	69
Halina Dudała <i>Współpraca archiwum państwowego i kościelnego w zakresie nadzoru nad narastającym zasobem archiwalnym</i>	81
Damian Sitkiewicz <i>Czy (i komu) potrzebne są wstępy do inwentarzy archiwalnych?</i>	93
Piotr Falkowski <i>Brakowanie akt w okresie międzywojennym w Archiwum Państwowym w Poznaniu Oddział w Bydgoszczy</i>	105
Maciej Obrębski <i>Podstawy prawne i procedura rewindykacji archiwaliów utraconych po 1945 roku</i>	127

Anna Łosowska <i>Relacje świadków jako źródło do badań biografii duchowieństwa diecezji lubelskiej w XX wieku. Problem ich wartości informacyjnej i wiarygodności</i>	145
Marcin Fraś <i>„Archiwa miejskie” miast prywatnych Wielkopolski w strukturze narodowego zasobu archiwalnego</i>	159
Rafał Openkowski <i>Archiwa Związku Harcerstwa Polskiego</i>	175
Piotr Romanowski <i>Geneza, budowa i zastosowanie wykazów akt centrali MSZ w latach 1933-1939</i>	185
Tomasz Czarnota <i>Tak zwane akta obce w zespołach PZPR jako zagadnienie archiwoznawcze i problem metodyczny</i>	217
Adam Grzegorz Dąbrowski <i>Źródła do badań regionalnych w zasobie Archiwum Akt Nowych w Warszawie</i>	247
Jacek Wysocki <i>Materiały dotyczące mniejszości ukraińskiej w zasobie archiwalnym Instytutu Pamięci Narodowej w Lublinie</i>	277
Andrzej Wróbel <i>Włodzimierz Rudź – propagator archiwistyki w wymiarze regionalnym</i>	301
Maciej Bosko <i>Charakterystyka potrzeb użytkowników zasobu archiwalnego dawniej i dziś na przykładzie Archiwum Państwowego w Lublinie Oddział w Radzynie Podlaskim</i>	325
Wykaz literatury	337

Wstęp

W październiku 2003 r. na kierunku historycznym w Instytucie Historii ówczesnej Akademii Podlaskiej w Siedlcach uruchomiono specjalność archiwistyka, która nieprzerwanie funkcjonuje do dzisiaj i cieszy się niesłabnącym powodzeniem studentów. Aktywność kadry, studentów i absolwentów tej specjalności oraz pracowników miejscowych archiwów (państwowego, uczelnianego, diecezjalnego) dała początek środowisku, które określić można mianem „archiwistyki siedleckiej”, rozpoznawalnej w polskim środowisku archiwalnym. Nasi absolwenci pracują w archiwach ministerstw i centralnych urzędów państwa, w archiwach państwowych i zakładowych, w strukturach Instytutu Pamięci Narodowej, terenowej administracji państwowej i samorządowej, muzeach i instytucjach kultury.

Warto nadmienić, że minione 15-lecie to również czas widocznych gołym okiem dynamicznych zmian zachodzących w dziedzinie archiwalnej. Ich wynikiem jest – co zrozumiałe w tej sytuacji – aktywność w zakresie metodyki oraz teorii archiwalnej. Z wolna wykuwa się również zarys archiwozofii – nowej nauki w łonie archiwistyki, której podwaliny wykuwane były również w siedleckim środowisku naukowym. Tymczasem archiwoznawstwo – można odnieść takie wrażenie – zostało nieco na bocznym torze. Świadczy o tym chociażby mniejsza reprezentacja archiwoznawczej tematyki na łamach czasopism naukowych w Polsce w minionym okresie.

Prezentowane wydawnictwo to próba odwrócenia tej tendencji, pobudzenia na nowo tej jakże istotnej sfery zainteresowań badawczych i sposobność do szerszego zaprezentowania efektów badań archiwoznawczych aktywnym w tej materii naukowcom. Zaproponowaliśmy

badaczom współpracującym z siedleckim środowiskiem naukowym i archiwalnym przypomnienie jej znaczenia dla kondycji polskiej archiwistyki, a poprzez to włączenie jej, na równych prawach z pozostałymi dziedzinami nauki o archiwach, na nowo do obiegu naukowego. W rezultacie powstała próba monograficznego opisanie obecnego oblicza krajowych archiwów i współczesnych wyzwań archiwistyki.

Wpisując naszą małą uczelnianą rocznicę w jubileusz 100-lecia archiwów państwowych, prezentujemy serię studiów archiwalnych, które składają się na *Oblicza archiwów i współczesne wyzwania archiwistyki*. Ich tematyka dotyka zarówno nauki archiwalnej, jak i zagadnień praktycznych, gdyż dotyczą prawa archiwalnego, wspomnianego wyżej archiwoznawstwa, teorii archiwalnej, metodyki archiwalnej, wreszcie elementów filozofii archiwistyki oraz rysujących się nowych kierunków, w których nauka o archiwach będzie w najbliższych latach podążać.

Piotr A. Czyż
Dariusz Magier